Literatura catalana

Llorenç Villalonga (lectures anteriors)

Solucions · 9 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

1. PAU 2003 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 3 (Opció B)

Pregunta 3

Tres punts per l'avaluació dels continguts. Tal i com està establert en les pautes generals de correcció, almenys dos dels tres punts han d'estar relacionats amb la manera com s'han desenvolupat els aspectes guiats en l'enunciat de la pregunta. Això no vol dir, és clar, que qui se centri només en els aspectes guiats no pugui tenir—si ho fa bé—els tres punts. El que sí que vol dir, però, és que qui no parli dels aspectes assenyalats en l'enunciat només pot tenir, com a màxim, un punt. En aquest cas concret, el que cal valorar especialment és:

—Saber explicar que Don Joan és el narrador principal de la història, i que és un personatge elaborat per contraposició al de don Toni, però que ell no parla tant d'ell mateix com sobretot de don Toni de Bearn, que és qui realment interessa en la novel·la.

—Adonar-se que, en la introducció, Don Joan es dirigeix a Miquel Gilabert, al qual pretén exposar un cas de consciència: d'una banda, els problemes morals que representen les morts dels seus senyors i, de l'altre, les instruccions que ha rebut per publicar les memòries de don Toni.

—Saber adonar-se que el narratari Gibert no és personatge complet (de fet, no se'n sap gaire res més) sinó més aviat un recurs tècnic que facilita l'adveniment de la narració.

—Guia de puntuació:

—Un punt i mig per l'anàlisi i interpretació del personatge narrador.

—Un punt i mig per l'anàlisi detallada dels elements narratius que conformen la introducció de la novel·la.

En qualsevol cas, aquesta guia de puntuació no cal que sigui aplicada estrictament. El corrector ha de tenir en compte que l'examen és una prova de coneixements, però també de maduresa.

—Dos punts per l'avaluació de la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la fluïdesa expressiva, i, en definitiva, la metodologia de comentari.

Un dels dos punts d'aquest apartat de la puntuació hauria de ser per al que pròpiament és la metodologia de comentari (la capacitat per analitzar un text, saber-ne extreure idees de manera argumentada i no servir-se'n com a pretext). En aquest sentit, no cal valorar negativament una estructuració de caràcter escolar (localització, determinació del tema, divisió en parts, etc.), però tampoc no cal exigir-la. En cas que l'alumne/a se'n serveixi, el que convé és veure si sap fer-ne ús a l'hora d'extreure idees o es converteix en una simple carcassa metodològica més aviat inútil. El que sí que cal valorar negativament és que l'alumne/a pràcticament s'oblidi que està comentant un text i afegeixi una acumulació innecessària d'idees, encara que aquestes idees afegides no siguin pròpiament incorreccions.

L'altre punt seria més pròpiament per la fluïdesa del llenguatge, l'adequació del vocabulari, la claredat en la redacció i la puntuació.

No cal una nota específica per a cada un d'aquests dos aspectes. La indicació només és una pauta. El corrector ha de ser prou hàbil com per avaluar de manera global entre zero i dos punts.

BAREM GRAMATICAL

Respecte al nivell de correcció lingüística i la possibilitat de poder abaixar fins a un punt la nota final:

—Cal recordar, abans que res, que disposem d'aquesta possibilitat. En les caselles on s'indica la puntuació de cada pregunta cal afegir si restem un punt o mig punt per qüestions gramaticals.

—Les errades poden ser de qualsevol tipus: ortografia, sintaxi, etc. Els problemes d'expressió, però que no siguin estrictament gramaticals, no els tindrem en compte ara sinó en l'avaluació de cada una de les preguntes.

—Descomptarem un punt si en l'examen hi ha errades gramaticals greus i reiterades (b/v, h, frases sense cap mena de coherència gramatical, barbarismes flagrants, greus problemes de puntuació, etc.).

—Descomptarem mig punt si hi ha algunes errades greus (quatre o cinc) o bé si hi ha errades reiterades però no tan greus (accents, dièresis, problemes de puntuació que són evidents però no fan mal als ulls, construccions dubtoses, determinats errors en l'ús del relatiu, errors amb els pronoms febles, etc.). Òbviament, descomptarem un punt si coincideixen ambdues coses: les quatre o cinc errades greus i les errades lleus reiterades.

—No cal que descomptem res si s'escapa alguna errada greu—els lapsus s'han de perdonar—o algunes errades lleus no reiterades.

Cal tenir en compte també que en casos extraordinàriament extrems—aquells que no hi ha per on agafar-los i que gramaticalment són pràcticament incorregibles—es descomptaran dos punts.

2. PAU 2003 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Pregunta 1

—La pregunta val tres punts. Tal i com està establert en les pautes generals de correcció, almenys dos dels tres punts han d'estar relacionats amb la manera com s'han desenvolupat els aspectes guiats en l'enunciat de la pregunta. Això no vol dir, és clar, que qui se centri només en els aspectes guiats no pugui tenir—si ho fa bé—els tres punts. El que sí que vol dir, però, és que qui no parli dels aspectes assenyalats en l'enunciat només pot tenir, com a màxim, un punt. En aquest cas concret, el que cal valorar especialment és:

—Saber identificar els dos punts de vista, oposats i alhora complementaris, que es combinen i se superposen en la novel·la: el de Don Joan i el de Don Toni.

—Saber analitzar que Don Joan és el narrador principal de la història, però que ell no parla tant d'ell mateix com sobretot de Don Toni, que és qui realment interessa en la novel·la.

—Saber adonar-se que hi ha un narrador, don Joan, que a més és un personatge de la novel·la, i també un narratari o destinatari, Miquel Gilabert

—Guia de puntuació:

—Un punt i mig per la bona argumentació de la resposta, identificant bé els dos punts de vista.

—Un punt i mig per qui, a més de l'anàlisi literària, aporti una bona exemplificació de la superposició dels dos punts de vista. Si no hi ha cap referència directa a la novel·la, es queden sense aquest punt i mig.

En qualsevol cas, aquesta guia de puntuació no cal que sigui aplicada estrictament. El corrector ha de tenir en compte que l'examen és una prova de coneixements, però també de maduresa.

3. PAU 2003 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció A)

Pregunta 2

La pregunta val dos punts. En aquest segon apartat de l'examen es demana sempre una explicació breu, per la qual cosa cal valorar l'adequació de la resposta a la pregunta concreta que es formula i no tant la capacitat per desenvolupar un tema. En aquest cas concret, el que cal valorar especialment és:

—Saber analitzar que Don Joan és el narrador principal de la història, però que ell no parla tant d'ell mateix com sobretot de Don Toni, que és qui realment interessa en la novel·la.

—Saber caracteritzar físicament i moralment el capellà de Bearn, que té uns trets diametralment oposats als del seu senyor (fortalesa física, feblesa moral, adscripció al món local, etc.).

—Guia de puntuació:

—Un punt per l'anàlisi detallada de les oposicions entre els dos personatges.

—Un punt per la interpretació de la figura de don Joan com a narrador.

En qualsevol cas, aquesta guia de puntuació no cal que sigui aplicada estrictament. El corrector ha de tenir en compte que l'examen és una prova de coneixements, però també de maduresa.

4. PAU 2002 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció A)

Pregunta 3

Tres punts per a l'avaluació dels continguts. Tal i com està establert en les pautes generals de correcció, almenys dos dels tres punts han d'estar relacionats amb la manera com s'han desenvolupat els aspectes guiats en l'enunciat de la pregunta. Això no vol dir, és clar, que qui se centri només en els aspectes guiats no pugui tenir—si ho fa bé—els tres punts. El que sí que vol dir, però, és que qui no parli dels aspectes assenyalats en l'enunciat només pot tenir, com a màxim, un punt. En aquest cas concret, el que cal valorar especialment és:

—Saber explicar que Don Joan és un personatge elaborat per contraposició al de don Toni, i el seu paper com a narrador.

—Saber caracteritzar físicament i moralment el capellà de Bearn, que té uns trets diametralment oposats als del seu senyor (fortalesa física, feblesa moral, adscripció al món local, etc.).

—Saber situar el fragment en el text. Penalitzar-los si es desvien excessivament cap a una simple explicació de l'argument de la novel·la en detriment de la interpretació.

—Guia de puntuació:

—Un punt i mig per a l'anàlisi detallada de les oposicions entre els dos personatges.

—Un punt i mig per a la interpretació de la figura de don Joan com a narrador.

En qualsevol cas, aquesta guia de puntuació no cal que sigui aplicada estrictament. El corrector ha de tenir en compte que l'examen és una prova de coneixements, però també de maduresa.

—Dos punts per a l'avaluació de la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la fluïdesa expressiva, i, en definitiva, la metodologia de comentari.

Un dels dos punts d'aquest apartat de la puntuació hauria de ser per al que pròpiament és la metodologia de comentari (la capacitat per a analitzar un text, saber-ne extreure idees de manera argumentada i no servir-se'n com a pretext). En aquest sentit, no cal valorar negativament una estructuració de caràcter escolar (localització, determinació del tema, divisió en parts, etc.), però tampoc no cal exigir-la. En cas que l'alumne/a se'n serveixi, el que convé és veure si sap fer-ne ús a l'hora d'extreure idees o es converteix en una simple carcassa metodològica més aviat inútil. El que sí que cal valorar negativament és que l'alumne/a pràcticament s'oblidi que està comentant un text i afegeixi una acumulació innecessària d'idees, encara que aquestes idees afegides no siguin pròpiament incorreccions.

L'altre punt seria més pròpiament per a la fluïdesa del llenguatge, l'adequació del vocabulari, la claredat en la redacció i la puntuació.

No cal una nota específica per a cada un d'aquests dos aspectes. La indicació només és una pauta. El corrector ha de ser prou hàbil com per a avaluar de manera global entre zero i dos punts.

5. PAU 2002 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció A)

Pregunta 2

La pregunta val dos punts. En aquest segon apartat de l'examen es demana sempre una explicació breu, per la qual cosa cal valorar l'adequació de la resposta a la pregunta concreta que es formula i no tant la capacitat per desenvolupar un tema. En aquest cas concret, el que cal valorar especialment és:

—Saber adonar-se que el títol pot ser un bon punt de partida per a la interpretació de la novel·la.

—Saber veure que la conjunció disjuntiva aporta una certa ambigüitat que, com en altres aspectes del relat, és clau en l'obra. Es poden admetre dues interpretacions del títol: "Bearn" *versus* "la sala de les nines", o bé "Bearn" *igual a* "la sala de les nines".

—La segona part del títol posa en relleu la part oculta i misteriosa de la novel·la ja que fa referència a la sala tancada on es guardaven les nines de l'antic oficial don Felip de Bearn i l'autèntic arxiu de Bearn, és a dir, el lloc on es conserven les proves que permetrien conèixer els orígens reals dels Bearn.

Guia de puntuació:

—Un punt per saber identificar amb precisió la necessitat de la interpretació de l'ambigüitat del títol.

—Un punt per saber argumentar, una mica més enllà, la relació de la segona part del títol amb un dels temes centrals del llibre. Tant en un cas com en l'altre l'alumne/a ha de fer un esforç per passar de la descripció a la interpretació.

En qualsevol cas, aquesta guia de puntuació no cal que sigui aplicada estrictament. El corrector ha de tenir en compte que l'examen és una prova de coneixements, però també de maduresa.

6. PAU 2002 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

Pregunta 2

La pregunta val dos punts. En aquest segon apartat de l'examen es demana sempre una explicació breu, per la qual cosa cal valorar l'adequació de la resposta a la pregunta concreta que es formula i no tant la capacitat per desenvolupar un tema. En aquest cas concret, el que cal valorar especialment és:

- Saber veure el paper quasi simbòlic de dona Xima a l'hora d'establir la dualitat entre el bé i el mal.
- Saber identificar la importància del personatge en el desenvolupament de l'acció de la novel·la.

Guia de puntuació:

- Un punt per a cadascuna de les característiques pròpies del personatge. Tant en un cas com en l'altre l'alumne/a ha de fer un esforç per passar de la descripció a la interpretació.

En qualsevol cas, aquesta guia de puntuació no cal que sigui aplicada estrictament. El corrector ha de tenir en compte que l'examen és una prova de coneixements, però també de maduresa.

Pregunta 3

- Tres punts per a l'avaluació dels continguts. Tal i com està establert en les pautes generals de correcció, almenys dos dels tres punts han d'estar relacionats amb la manera com s'han desenvolupat els aspectes guiats en l'enunciat de la pregunta. Això no vol dir, és clar, que qui se centri només en els aspectes guiats no pugui tenir -si ho fa bé- els tres punts. El que sí que vol dir, però, és que qui no parli dels aspectes assenyalats en l'enunciat només pot tenir, com a màxim, un punt. En aquest cas concret, el que cal valorar especialment és:
    - La caracterització de la figura de don Toni. El text permet destriar força trets significatius del personatge (escepticisme, voluntat de perpetuar l'obra, vitalisme, etc.)
    - El paper del narrador i la importància de la seva perspectiva a l'hora de la caracterització de don Toni. Aquest tret serveix per il·lustrar mínimament tot el joc de perspectiva narrativa del llibre, sobre el qual caldria fer algun esment.
    - La concepció de la literatura que es pot deduir de tot plegat. Cal interpretar, en aquest sentit, la referència a l'esforç per perpetuar l'obra i la importància d'aquest esforç al llarg de la novel·la. Tampoc no cal exigir, és clar, una especial capacitat d'interpretació.

    - Guia de puntuació:
        - Dos punts per a una correcta caracterització de don Toni.
        - Un punt per saber delimitar convenientment la perspectiva del narrador i la importància d'aquesta perspectiva en el text i en la novel·la.

En qualsevol cas, aquesta guia de puntuació no cal que sigui aplicada estrictament. El corrector ha de tenir en compte que l'examen és una prova de coneixements, però també de maduresa.

- Dos punts per a l'avaluació de la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la fluïdesa expressiva, i, en definitiva, la metodologia de comentari.
    - Un dels dos punts d'aquest apartat de la puntuació hauria de ser per al que pròpiament és la metodologia de comentari (la capacitat per a analitzar un text, saber-ne extreure idees de manera argumentada i no servir-se'n com a pretext. En aquest sentit, no cal valorar negativament una estructuració de caràcter escolar (localització, determinació del tema, divisió en parts, etc.), però tampoc no cal exigir-la. En cas que l'alumne/a se'n serveixi, el que convé és veure si sap fer-ne ús a l'hora d'extreure idees o es converteix en una simple carcassa metodològica més aviat inútil. El que sí que cal valorar negativament és que l'alumne/a pràcticament s'oblidi que està comentant un text i afegeixi una acumulació innecessària d'idees, encara que aquestes idees afegides no siguin pròpiament incorreccions.
    - L'altre punt seria més pròpiament per a la fluïdesa del llenguatge, l'adequació del vocabulari, la claredat en la redacció i la puntuació.
    - No cal una nota específica per a cada un d'aquests dos aspectes. La indicació només és una pauta. El corrector ha de ser prou hàbil com per a avaluar de manera global entre zero i dos punts.

BAREM GRAMATICAL

Respecte al nivell de correcció lingüística i la possibilitat de poder abaixar fins a un punt la nota final:

- Cal recordar, abans que res, que disposem d'aquesta possibilitat. En les caselles on s'indica la puntuació de cada pregunta cal afegir si restem un punt o mig punt per qüestions gramaticals.
- Les errades poden ser de qualsevol tipus: ortografia, sintaxi, etc. Els problemes d'expressió, però que no siguin estrictament gramaticals no els tindrem en compte ara sinó en l'avaluació de cada una de les preguntes.
- Descomptarem un punt si en l'examen hi ha errades gramaticals greus i reiterades (b/v, h, frases sense cap mena de coherència gramatical, barbarismes flagrants, greus problemes de puntuació, etc.)
- Descomptarem mig punt si hi ha algunes errades greus (quatre o cinc) o bé si hi ha errades reiterades però no tan greus (accents, dièresis, problemes de puntuació que són evidents però no fan mal als ulls, construccions dubtoses, determinats errors en l'ús del relatiu, errors amb els pronoms febles, etc.) Òbviament, descomptarem un punt si coincideixen ambdues coses: les quatre o cinc errades greus i les errades lleus reiterades.
- No cal que descomptem res si s'escapa alguna errada greu -els lapsus s'han de perdonar- o algunes errades lleus no reiterades.

Cal tenir en compte també que en casos extraordinàriament extrems -aquells que no hi ha per on agafar-los i que gramaticalment són pràcticament incorregibles- es descomptaran dos punts.

8. PAU 2001 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció B)

Pregunta 2

- La pregunta val dos punts. En aquest segon apartat de l'examen es demana sempre una explicació breu, per la qual cosa cal valorar l'adequació de la resposta a la pregunta concreta que es formula i no tant la capacitat per desenvolupar un tema. En aquest cas concret, el que cal valorar especialment és:
  - El paper quasi simbòlic de dona Xima a l'hora d'establir la dualitat entre el bé i el mal.
  - La importància del personatge en el desenvolupament de l'acció de la novel·la.
  - L'ambigüitat amb la qual s'acostuma a moure el personatge, cosa que afecta fins i tot al desenllaç de la novel·la (els famosos bombons).
  - La percepció diferent que Joan Mayol i don Toni tenen del personatge.
- Guia de puntuació:
  - Saber delimitar suficientment un parell de característiques bàsiques. Un punt per a cada una d'aquestes dues característiques.

  En qualsevol cas, aquesta guia de puntuació no cal que sigui aplicada estrictament. El corrector ha de tenir en compte que l'examen és una prova de coneixements, però també de maduresa.

9. PAU 2001 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Pregunta 1

- La pregunta val tres punts. Tal i com està establert en les pautes generals de correcció, almenys dos dels tres punts han d'estar relacionats amb la manera com s'han desenvolupat els aspectes guiats en l'enunciat de la pregunta. Això no vol dir, és clar, que qui se centri només en els aspectes guiats no pugui tenir -si ho fa bé- els tres punts. El que sí que vol dir, però, és que qui no parli dels aspectes assenyalats en l'enunciat només pot tenir, com a màxim, un punt. En aquest cas concret, el que cal valorar especialment és:
  - El paper del narrador en l'obra i la manera com filtra la informació que ofereix de don Toni.
  - La relació entre els dos personatges.
  - La comparació entre ells dos. Semblances i, especialment, diferències.
- Guia de puntuació:
  - Mig punt per a una explicació correcta de la importància del joc de perspectives narratives en l'obra.
  - Un punt i mig per a una bona comparació entre els dos personatges (tant pel que fa a les semblances com a les diferències).

  En qualsevol cas, aquesta guia de puntuació no cal que sigui aplicada estrictament. El corrector ha de tenir en compte que l'examen és una prova de coneixements, però també de maduresa.